

Nr 313.

Av herr **af Ekenstam**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 330, angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922 m. m.

I förslaget angående omorganisation av tullverket ingår indragandet av tullkammaren i Mem.

Ehuru detta skulle bliva ett hårt slag för Söderköping med omnejd, finge väl trakten göra denna kännbara uppoffring utan klagan, om blott motiveringen om indragandet kunnat giva stöd för antagandet, att en avsevärd besparing vunnas för statsverket genom indragningen. Man torde kunna utgå från att någon fördel för staten i detta avseende icke står att vinna. Att några avsevärda utgifter icke torde åsamkas tullverket genom tullbehandlingsresorna Norrköping—Mem är nog sant, om man tager i betraktande endast den närmaste framtiden med dess depression. En annan sak är: distriktet sköter sig icke självt, dess administration är — även förflyttad till Norrköping — en faktor att räkna med. Förhåller det sig nu så, att den nuvarande tullpersonalen i Norrköping behöves fullt ut för tullkammarens räkning, då är det en mycket antaglig sak, att den tillökning i göromål, som betingas av arbetstillskottet genom eventuell inkorporering av Memsdistriktet, motiverar inkallandet av extra personal. I värsta fall således en ytterligare utgift för tullverket på cirka 6,000 kronor. Ur besparingssynpunkt torde denna del av omorganisationen vara av rätt problematiskt värde.

Det skall villigt erkännas, att, om enbart de skäl förefunnits, som inbegripits i lokalmyndighetens framställningar om bibehållandet av tullkammaren, några avgörande skäl hittills icke presterats för förverkligandet av detta önskemål, åtminstone icke av vägande art.

Helt annorlunda och för frågans avgörande förhåller det sig då, om § 20 av Göta kanals privilegier — icke ens berörda inom de olika instanserna av ärendets behandling — tagas i betraktande (se bil. A och B).

Enligt denna § har *Göta Kanalbolag* för kanalfartens befrämjande av Kungl. Maj:t i nåder tilldelats *oinskränkt nederlagsrätt, gällande för alla tider*. Då vidare sådan rätt icke kan utövas å annan ort, än där tullkammare finnes inrättad, är på grund av § 62, tullstadgan, indragandet av tullkammaren icke riktigt.

Oavsett detta är det naturligtvis för ett av rikets viktigaste trafikverk en nödvändighet, att detsamma tilldelas så stor rörelsefrihet i tullhänseende, som möjligen står att erhålla på grund av tullstadgan, och vilket önskemål så kraftigt insetts och uttalats av Kungl. Maj:t i nyssberörda paragraf. Då vid en tullstation endast ett fåtal tullpliktiga varor får lossas, än mindre uppläggas eller transitförsändas, skulle inrättandet av en sådan bliva raka motsatsen till det stöd och den uppmuntran Kungl. Maj:t i nåder velat skänka kanalbolaget, och som sagt helt enkelt oförenligt med gällande privilegier. *En transittrafik kan icke försiggå vid en tullstation*. Härmed ett exempel bland de många, som kunna anföras på riktigheten, även i praktiken, av detta omdöme;

Det kan lätt nog inträffa, att ett fartyg vid ankomsten till Mem befinnes vara för djupt lastat för att kunna ingå i kanalen samt, att en del av lasten behöver lossas och kvarligga i Mem. Är i så fall lasten av tullpliktig beskaffenhet skulle — med få undantag — denna lossning icke kunna försiggå, därest tullstationen bleve en verklighet. I stället får fartyget med hela sin last avgå till Norrköping, där det överflödiga partiet lossas och ansändes med järnväg eller båt, med stora extra kostnader och större frakt etc. Först sedan fartyget företagit denna extra resa på 18 mil är det obehindrat att inlöpa i kanalen.

På grund av, vad jag anfört, torde det vara en omöjlighet, att indraga tullkammaren i Mem, så länge icke motsvarande garantier förefinnas, att Göta Kanalbolag förunnas att för framtiden få, utan inskränkning i sin frihet, bedriva sin allmännyttiga rörelse.

Jag föreslår således,

att, med ändring av vad Kungl. Maj:ts proposition i detta fall innehåller, tullkammaren i Mem icke måtte indragas.

Stockholm den 12 april 1921.

Th. af Ekenstam.

Bil. A.

Utdrag av K. Maj:ts privilegier för Göta kanalbolag.

”§ 20.

Som en rätteligen begagnad Transitohandel, eller handel med Utrikes varor på Utrikes orter, blifver för Riket en ypperlig källa til välmåga och vidsträckta handelsförhållanden, och den Segelled, som genom Götha och Trollhätte Canaler förenar Östersjön med Vesterhafvet, öppnar en ganska betydelig genväg hvilken, då den å ena sidan befrämjar både större och jämnare skyndsamhet i Transporter och mera säkerhet för vådeliga händelser, å andra sidan befriar Fartygs- och Godsägare från de drygare Assecurance-afgifter och Frakter, som äro oskiljak-tige från sjöfarten i Öresund, alltså och för att tillskynda Riket de fördelar af Transito-handel emellan Utrikes vid Östersjön och Vesterhafvet belägne Orter, som denna durchfarts förträffeliga läge erbjuder, skola Städerna Götheborg och Söderköping, såsom de yttersta puncterna af Trollhätte och Götha Canalerna emot nämnde vatten, ifrån den tid, då ifråga varande Canal och durchfart är fullbordad och fullkomligen segelbar, njuta *oinskränkt nederlagsfrihet å alla ut-ländska varor utaf hvad namn, art och beskaffenhet de vara måge*, så framt far-tygen, hvarmed de ankomma, äro berättigade at i Svensk hamn inlöpa. I följe häraf förklare Vi härmed i Näder och försäkre Götha Canal Bolag *på det kraf-tigaste*, at alla med sådana nederlagsvaror lastade fartyg, antingen varorna blif-vit inlastade i någon af berörde Städens hamnar, eller i endera af dem skola los-sas, eller utan slik in- eller utlastning, komma ifrån eller gå til annan In- och Utländsk ort, *i alla tider skola äga obehindrad rätt och frihet at nyttja denna Canal och Durchfart, och det emot den lindring i afgifter til Canal-Bolaget, samt under en så beskaffad bevakning ej mindre til nederlagsfriheten i Götheborg och*

Söderköping, än under varornas transporterande genom Canalen, som Vi äro sinnade at framdeles i Näder stadga, och hvarom et särskilt Reglemente, öfverensstämmande med Våra i detta ämne nu yttrade Nådiga tänkesätt kommer att utfärdas.

Gifven Stockholms Slott den 11 April 1810.

C A R L.

(L. S.)

Hans Järta.

Bil. B.

Utdrag av Kungl. Maj:ts nådiga brev till Generaltullstyrelsen den 27 juli 1833.

Hvad derefter angår den i 20 § af Götha Canalbolags privilegier utlofvade nederlagsrätt för Söderköping, såsom yttersta punkten av Götha Canal emot Östersjön, hafve Vi funnit, att densamma är beviljad åt *Canalbolaget till canalfartens befrämjande* och icke såsom en särskild förmån för nämnda stad, samt att alltså, oberoende af frågan om Söderköpings stapelstadsrätt, staden icke kan af ovanåberopade § hemta något anspråk på nederlagsrörelsens bedrivande derstädes (i Söderköping), utan att, sedan de i canallinien nedanom staden åt Östersjön belägna slussar icke erhållit den först åsyftade utvidgning, hvarigenom äfven större fartyg hade kunnat till Söderköping upplöpa, så väl den tullbehandling som nederlags- och omlastningsrörelse, hvilka blifva följderna af Götha Canals öppnande för fartyg från Östersjön, böra verkställas i Mem, på sätt vi, enligt Edert förslag såsom för tullbevakningen och jemväl för canalfartens bekvämlighet redan i nåder förordnat.
